50 Yıllık Bilgi, Tecrübe, Başarı

ÜZEYİR GARİH

Türkiye Sorunlarına Çözüm Önerileri

Hayat

ÜZEYİR GARİH KİTAPLIĞI 7

ÜZEYİR GARİH
Türkiye Sorunlarına Çözüm Önerileri

50 Yıllık Bilgi, Tecrübe, Başarı

ÜZEYİR GARİH

Türkiye Sorunlarına Çözüm Önerileri

© 2024, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. A.Ş.
Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Hayat Yayınları'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.
ISBN: 978-975-8243-95-0
Sertifika No: 75092

Hayat Yayınları	: 98
Üzeyir Garih Kitaplığı	: 07
Kitabın Adı	: Türkiye Sorunlarına Çözüm Önerileri
Yazarı	: Üzeyir Garih
Yayın Editörü	: Nejat Sezik
Kapak Tasarım	: Özkan Artaş
İç Tasarım	: Feyzanur Bayrak
Baskı Yeri & Tarihi	: İstanbul, 2024
Baskı & Cilt	: BPC Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş. Cevizlik Mah. Hüsreviye Sok. Erşen İş Hanı No:15 Kat:3-38 Bakırköy / İstanbul Tel: 0212 549 53 83 Sertifika No: 48745

Hayat Yayın Grubu

Molla Gürani Mahallesi, Oğuzhan Caddesi No: 15 Kat: 3
Fındıkzade - Fatih / İstanbul
Tel: 0212 613 11 00 Gsm: 0530 259 80 96
www.hayatyayinlari.com - e-posta: hayat@hayatyayinlari.com
twitter.com/hayatyayinlari - facebook.com/hayatyayinlari.com - /hayatyayinlari

50 Yıllık Bilgi, Tecrübe, Başarı

ÜZEYİR GARİH

Türkiye Sorunlarına Çözüm Önerileri

Hayat

Üzeyir Garih Kitaplığı 7

Dr. Üzeyir Garih (1929-2001)

Dr. Üzeyir Garih, 28 Haziran 1929'da İstanbul'da doğdu. 1951 yılında İTÜ'den Makina Yüksek Mühendisi olarak mezun oldu. İngilizce, Fransızca, İspanyolca bilen Dr. Garih 1954 yılında Carrier Şirketi'nde tesisat mühendisi olarak çalışma hayatına başladı. Aynı yıl İshak Alaton ile uzun yıllar sürecek bir ortaklığa imza attı. Türk sanayisinde pek çok yeniliklerin öncüsü olmanın yanısıra, yurt içi ve yurt dışında taahhüt ve inşaat sektörüne yaptığı katkılarla da öne çıkan Alarko Holding'in Eş Başkanlığı'nı üstlendi.

Dr. Üzeyir Garih, TÜSİAD, MESS, Loyd Vakfı, DEİK, TOKYAD, İstanbul Sanayi Odası, Turizm Yatırımcıları Derneği, Rotary, AIESEC, World Presidents Organization (WPO), Young Presidents Organization (YPO), gibi pek çok yerli ve yabancı kuruluşların üst yönetimlerinde yer aldı.

Yönetim, organizasyon ve ekonomi ile ilgili bir çok yazıları gazete ve dergilerde yayınlanan Üzeyir Garih'in iş dünyasına yönelik mesajlarla dolu "Deneyimlerim" isimli kitap serisi bulunmaktadır.

1984 yılında İTÜ'den Fahri Doktor unvanı alan Dr. Garih, 1990 yılında Filipinler Cumhuriyeti İstanbul Fahri Başkonsolosu oldu.

1997 - 2001 yılları arasında Yeditepe Üniversitesi'nde MBA öğrencilerine hocalık yapmıştır.

25 Ağustos 2001 tarihinde aramızdan ayrılan Dr. Üzeyir Garih; evli, iki çocuk ve altı torun sahibiydi.

Dr. Üzeyir Garih her zaman gençleri sevmiş ve onların eğitimini ön planda tutmuş bilge bir insan olarak çeşitli üniversitelerde de eğitimcilik yapmıştır. Gençlerin başarılı olması için, Alarko Felsefesi olarak da uygulanan 10 tavsiyesi şöyledir:

1. Dürüst ve çalışkan olmak,
2. İnsanları sevmek, onlara yardımcı olmak,
3. Yapılan işte bilgili olup, kendini sürekli geliştirmek,
4. İş bitirme azim ve heyecanını yitirmemek,
5. Zamanı doğru kullanıp, bugünün işini ertesi güne bırakmamak,
6. Sürekli yeni fikirler üretmek,
7. Organizasyon ve planlama gücüne sahip olmak,
8. Denetim gücünü iyi ve etkili kullanmak,
9. Deneyimlerinizi insanlarla paylaşıp, çevrenizle içeride ve dışarıda sürekli iletişim kurmak,
10. Şanslı olmak.

İçindekiler

1. BÖLÜM
Kentleşmede Yeni Alternatifler

Metropolleri Huzurlu ve Yaşanır Bir Duruma Getirmek 15
Sağlıklı Kentleşme 20
İstanbul'u İstanbul II Kurtarır 22
İstanbul II ve Emlak Borsası 28
Beyoğlu Yeniden Canlanıyor mu? 33

2. BÖLÜM
İnşaat Sektörü

İnşaat Sektörünün Ülke Ekonomisinin Gelişmesindeki Rolü 39
İnşaat-Tesisat Sözleşmeleri ve Sorunları 43
Arazi Geliştirme (Developer) Mesleği 46
Sade Vatandaşı Konut Sahibi Yapma Yolu 51
Kat Karşılığı İnşaat 54

3. BÖLÜM
Enerji Darboğazı - Doğalgaz

Türkiye'de Enerji Sorunu 59
2000'li Yıllarda Enerji Sorunu 65
Doğalgaz Tartışmaları Üzerine Samimi Görüşler 70
Ekonomi İçin Pozitif Bir Hadise: Doğalgaz 76
İstanbul'da Doğalgaz 78

4. BÖLÜM
Bacasız Sektör: Turizm

Turizm Yatırımları ve Ekonomimiz 83
Turizm Sektörünün Ekonomimize Katkıları 86
Döviz Rezervleri ve Turizm 89
Turizmi Geliştirme 92
Otel Zincirleri ve Turistik Tesis Yönetimi 97
Yerli Turist Davranışları 100

5. BÖLÜM
Sigortacılık

Ülkemizde Sigortacılığın Durumu ve Gelişmesi 105
Sigorta Dünyasında Oluşumlar 112
Sigorta Dünyasında Sorunlar ve Çözümler 114
Türkiye'de Sigorta Olayına Bakış 117
Türkiye'de Sigortacılığın Darboğazları 123
Kişi Başına Yıllık Sigorta Primi Ödememiz Senegal'in Gerisinde . 126
Klas Kurumlarının Sigorta Sektöründeki Yeri 133
Sigortada Serbest Pazarın Getirdikleri ve Getirecekleri 137
Sigorta Şirketlerinde Uzmanlaşma 141
Sigorta Acentalığı 145
Müteahhitlik Sigortaları 149

6. BÖLÜM
Önerilerden Çeşitlemeler

Nasıl Bir Anayasa 155
21. Yüzyılda Eğitim 159
Eğitimimizin Geliştirilmesi 161
Sekiz Yıllık Temel Eğitime Dair Öneriler 166
"Mal Satmanın Yanısıra Önemli Olan; Teknolojik Gelişmedir" 170
Devlet Politikaları ve Aile Planlaması 177
Nikâhta Ciddiyet 181
Resimli Çizgi Romanlar ve Karakter Oluşumu 184

Sunuş

Değerli okuyucu,

Tecrübe yaşanmışlıklar demektir. Tecrübeyi oluşturan ise, artı ve eksileriyle bu yaşanmışlıklar bileşkesidir. Aynı zamanda tecrübe, örneklik etkisi ile öğrenmede başlı başına bir kaynaktır.

Tecrübenin iki boyutu vardır. Biri bizzat yaşamak, diğeri yaşamış olanlardan modelleme yoluyla bilgi almak… Birincisinin daha zor, çileli ve acılarla dolu olduğu herkesin malumudur. İkinci boyut hem daha kolay hem de modellenen kişinin yaptığı hata ve sürçmeleri yapmama avantajına sahiptir.

Abraham Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisi çerçevesinde, kendini gerçekleştirmenin devamında katkı vardır; ülkeye, topluma insanlığa hatta evrene. Tecrübe yaşam sonunda elde edilen olumlu ya da olumsuzluklarsa, onun olumlu ya da olumsuzluğunu ilan etmek, topluma yapılmış önemli bir katkıdır.

Üzeyir Garih kendini gerçekleştirmiş bir isim olarak, en geniş anlamıyla insanlığa bir katkı yapmaktır.

Görüşleri, düşünceleri, yorumları ve önerileri subjektiflikten çıkıp, objektif bir görüntü arzetmektedir. Tam anlamıyla olaylardan ve yaşanmışlıklardan alınan dersler, tecrübeler okuyucuya aktarılmaktadır.

Yazılanların bir pratisyenin kaleminden çıkmış olması ise, ülkemiz adına artı bir değerdir.

Saygılarımla,

Nejat Sezik
Dizi Editörü

Ön Söz

Değerli dostlarım,

Geçmiş 70 yılı aşkın yaşamımın 40'a yakın yılı mühendislik ve yönetimle, son 45 yılı ise sevgili ağabeyim ve ortağım İshak Alaton ile birlikte Alarko topluluğunun başında geçti.

Bu süre içinde bazen stresli, bazen heyecanlı, bazen de rahat saatler geçirdik. Hızla büyüyen Alarko Topluluğu'nda içte ve dışta çok sayıda kişi ile tanıştım ve temasta bulundum.

Hiç kimse ile kişisel bir kavgam olmadı. Kimseye kırıldığımı, kimse ile darıldığımı hatırlamıyorum. Bir kimseyi kırmışsam istemeyerek olmuştur. Varsa bu kişilerden de açıkça özür dilemeyi borç bilirim.

Küçücük bir bürodan, bünyesinde altı bini aşkın sayıda kişiye iş veren bir şirketler topluluğu haline geldik. Başka bir deyimle hayli yol katettik.

Başarımızı; bizimle beraber bu yolda gelişen, birbirlerine sevgi duyan, birbirlerine bağlı, saygılı ve işbirliğine çok önem veren, bugün Müessese, Proje Taahhüt veya Grup Müdürü, Grup Başkanı, Koordinatör, Genel Koordinatör ve yardımcıları pozisyonlarına erişmiş arkadaşlarımızın ve tüm astlarının cefakar, fedakar ve planlı çalışmalarına borçluyuz.

Bu kitabı kaleme alırken maksadım hayatımın bir tarihçesini yazmak değildir. Ana hedefim, özellikle genç arkadaşlarımı ders almaya çalıştığım geçmiş deneyimlerimden yararlanmaktır.

Bu kitabı, şurasından burasından kolay okunur, gereğinde olayların sonuçlarından yararlanılır ümidiyle özellikle "Alarko İstikbal Kulübü" mensubu gençlere armağan etmekten büyük bir zevk ve kıvanç duyuyorum.

Değerli okur dostlarıma başarı dileklerimle sevgi ve saygılarımı sunarım.

Dr. Üzeyir Garih

1. BÖLÜM

Kentleşmede Yeni Alternatifler

Metropolleri Huzurlu ve Yaşanır Bir Duruma Getirmek

Büyük şehirlerimiz, gün geçtikçe yaşanması daha zor bir görünüm arzediyor. Baş döndürücü bir şekilde kırsal kesimden göç nedeni ile artan nüfus ve bunun neticesinde gecekondulaşma, hava kirliliği, trafik hengâmesi, çevre problemleri, altyapı yetersizliği gibi sorunlar İstanbul, İzmir, Ankara benzeri metropolleri çözümsüzlük ile karşı karşıya bırakmaktadır.

Metropollerin ve özellikle İstanbul'un huzurlu yaşanır bir kent olmasını önleyen en mühim öğe, kırsal alanlardan göç sebebiyle nüfusun olağanüstü bir şekilde artışıdır.

Artan nüfus beraberinde konut ve altyapı yetersizliği sorununu getiriyor. Bunun sonucu sağlıksız şehirleşme, gecekondulaşma, eğitim ve sağlık hizmetlerinin eksikliği, altyapının yetersizliği, çevre kirliliği gibi aşılması güç problemler gün geçtikçe çoğalıyor ve üstesinden gelmek mümkün olamıyor. Kırsal kesimden göç edenler kentleşeceğine, kent kırsallaşıyor.

Gecekonduları yıktırmakla metropollere göçü engellemenin bir çözüm olmayacağı kanısındayım.

İdari Reform Çözümü

Demokratik bir ülkede yaşıyoruz. Problemlerin de demokratik kurallar içinde çözülmesi gerekir. İşe öncelikle idari bir reformla başlanmalıdır.

Metropollerde otonom il sistemine geçmek şart. Metropollerin bazı hizmetleri Anakent Belediyesi, bazıları ise belediyeler, bir kısmı valiler, diğer bir kısmı ise kaymakamlar tarafından yapılmaktadır. Bu hizmetler, birbiriyle olimpiyat halkaları gibi pek az bir enterferans gerektirirken adeta birbirlerine uyum sağlamış konsantrik daireler şeklinde üst üste geliyor. Kargaşa doğuyor.

İnsanlar, doğalarından dolayı tek başlarına hükmetme durumundalar. Yüzyılımız ekip çalışmalarına yönelik bir yüzyıl. Ancak, her ekibin de bir tek başı olması gerek. Çok başlılık problem oluyor.

Bu durumda metropolün demokratik otonom bir idareye kavuşması gerekir. Bunun için gerekli koşullar var.

Öncelikle, ikilemleri ve çelişkileri ortaya koymak yararlı olacaktır.

Metropollerde, vali ve belediye başkanı çift başlılık oluşturuyor. Ayrıca, belediye meclisleri ve il özel idare meclisleri var. İlçe belediyeleri ile kaymakamlıkların görevleri metropollerde birbirlerine çok karışmış.

Kaymakamlar kısmen fonksiyonsuz kalmış. Mahalle muhtarları ve bunlara bağlı ihtiyar heyetleri fonksiyonel organizasyonlar iken, bunların işlevlerini mahalle güzelleştirme dernekleri yüklenmiş.

Ayrıca, vilayetlere bağlı Sağlık, Milli Eğitim, Bayındırlık Müdürlükleri ve Defterdarlık gibi çeşitli müdürlüklerde de ikilem var. Görev, yetki ve sorumluluk karmaşası var.

Çift Başlılık Sorunu

Örneğin, Sağlık Müdürü iki başlı. Bir başı vali, diğer başı ise Sağlık Bakanlığı. Diğer tüm müdürlükler için durum aynı. Çift başlılık, prodüktiviteyi yok eder. Sorumlu, iki cami arasında bînamaz kalıyor. Bu sistem, şirketlerde denendi, başarılı olamadı. Metropollerde de olamaz.

Holding şirketlerinin her biri başka bir ilde şube açabiliyorlar ve açıyorlar. Şube müdürü, genelde şirket genel müdürüne sorumlu olarak görev yapıyor. Bir süre sonra holdingin aynı ilde bir bölge müdürlüğü açtığı da oluyor.

İşte problem burada başlıyor.

Şirket genel müdürü ile bölge müdürü, şube müdürüne hükmetme durumundalar. Şube müdürünün, aynı işten dolayı, iki kişiye sorumlu olmaktan dolayı randımanı düşüyor. Yerine göre birbiri ile çelişen kararlar karşısında kişiler birbirine düşüyor.

Çözüm olarak, büyük metropollerde valilik ve belediye başkanlıkları tek elde toplanması gerekir. Bu kişi, seçimle gelmeli ve ona bağlı bir il meclisi aynen seçimle demokratik bir şekilde kurulmalıdır.

İlçe belediye başkanlıkları ile kaymakamlıklar aynı şekilde birleşmeli, mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri daha saygın ve fonksiyonel hale gelmeli, bayındırlık ve benzeri hizmetler il başkanlığına bağlı ve otonom olmalı.

Bakanlıklar, ancak ana yönlendirmeleri yapmalıdır.

İlin bütçesi otonom olmalı. Gideri, büyük oranda geliri ile karşılanmalı, devlet belirli kriterlere bağlı olarak genel vergi gelirlerinden her biri ile bir pay vermelidir.

İlçe örgütleri için benzer bir sistem metropol başkanlığının denetimi ve koordinasyonu altında kurulmalıdır.

İl Hedeflerinin Belirlenmesi

Bunlar sistematize edildikten sonra ilin ana politikalarını düzenleyebilmek için hedefler uzun vadeli ve partiler arası bir konsensüs şeklinde il meclisinde saptanmalıdır. Örneğin İstanbul için ana hedef "İstanbul ileride hangi yönde geliştirilmeli?" şeklinde saptanabilmelidir.

Örneğin "İstanbul bir hizmet; yani turizm, ticaret, bankacılık, sigorta, hukuk, sağlık ili olarak geliştirilecek, yalnız hafif ve çevreyi kirletmeyen sanayiye müsaade edilecektir" şeklinde veya başka türlü hedef saptanabilir.

İlde millî eğitimden başlayarak tüm sistem ve yatırımlar bu hedefe yönelik olarak tasarlanır ve uygulanır. Üniversite eğitimi dahi bu yolda yönlendirilir. Şehir planları buna göre yapılır. Kırsal alanda göçün önlenmesi için aşağıdaki yol izlenebilir. İl bütçesinde giderlerin büyük oranda gelirlerle karşılanacağını belirtmiştim.

Bundan da ilde yapılması gerekli ve nüfusla orantılı olacak hizmetlerin pahalıya mal olacağı ortaya çıkar.

Bu da New York'ta olduğu gibi bir "City Tax" (Şehir Vergisi) gereksinimini doğurur.

Sudan elektriğe, çöp ücretinden ulaşıma kadar tüm gereksinmelerin yanısıra KDV'ye benzer bir şehir vergisi tesis edilir.

Arz ve talep kanunu doğal ve demokratiktir. Sonuçları doğaldır.

Metropolde hedeflere yönelik yasalar katı şekilde uygulanmalıdır. Disiplin, karşıtı olan anarşiye her alanda egemen olmalıdır.

Kent pahalı olunca göç azalır, sistem adeta tersine çalışmaya başlar. Hedef dışındaki tesisler başka ile taşınır.

İdari düzenleme bir yasa işidir. Kanımca buradan başlanılması gerekir. Hedef ve buna bağlı politikalar seçilecek meclis tarafından saptanarak katı bir şekilde uygulanmalı, disiplin oy kaygısı ile bozulmamalıdır.

ÜZEYİR GARİH

Türkiye Sorunlarına Çözüm Önerileri

Ülkemizde ekonomik ve sosyal refahın gelişimi büyük ölçüde mevcut potansiyellerin dinamiğe dönüştürülmesi ile ilgilidir.

Potansiyel bir varlığı, zenginliği dinamiğe çevirerek bundan gelir sağlayabilmek için gerekli ana öğeler; bilgi, deneyim, finans gücü ve teşebbüs ruhudur. Batı standartlarını yakalayıp Avrupa Birliği'ne girmek isteyen ülkemizde bu güçler büyük ölçüde mevcuttur.

Gelişmişlikle gelişmekte olma arasında bir geçiş sürecindeki Türkiye'nin bu aşamada kendisine engel olacak sorunlarına eğilmesi ve bunlara çözümler üretebilmesi gerekmektedir.

Üzeyir Garih bu eserinde ülkemizin dönüşümlü olarak sürekli gündemini işgal eden;

- Kentleşme
- Enerji
- Turizm
- Sosyal refah ve gelişmişlik
- Bilgi ve teknoloji kullanımı
- Eğitim

gibi sorunlarına değinerek, yılların getirdiği tecrübeleri çerçevesinde bunlara çözümler öneriyor.

www.hayatyayingrubu.com

9 789758 243952

twitter.com/hayatyayingrubu
facebook.com/hayatyayingrubu

ÜZEYİR GARİH TÜRKİYE SORUNLARINA ÇÖZÜM ÖNERİLERİ